

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 12--
 Pol leta . . . 6--
 Četrť leta . . . 3--
 Mesečno . . . 120
Zunanaj Avstrije: ---
 Celo leto . . . 15--
Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računajo po 18 v. od 6 redne petivrstice; večkratnih oznanilnih v. -- popust.

„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vrataje.

Redništvo in upravnništvo Maribor
 Koroška ulica 5. -- Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.-12. ure dopoldne.

Nemci in država.

Ker Nemci sedaj na veliko delajo z očitki „veleizdaje“, treba je tudi njihovo zadržanje natančno opazovati. Le kratko dobo nam je treba pregledati in takoj spoznati, da je ves njihov krik o „veleizdaji“ le golo hinavstvo.

V Meranu so dne 19. marca Nemci sklenili: „Mora se torej priznati, da je brezupno, da bi si Nemci v Avstriji mogli kedaj priboriti njim pristojno stališče. Nemci nimajo torej nobenega povoda, se še nadalje izpostavljati za državo, ki jih zanemarija in odrija, mirno lahko gledajo, kako vodniki Avstrije vstrajno izpodkopavajo državine temelje in ogrožajo njen nadaljni obstoj. Tudi mi Nemci hočemo v bodoče, ravnotako kakor nemci v Avstriji, ne brigajoč se za usodo države, misliti samo na svojo lastno dobrobit.“

Vsa skupna zatorovanja nemških nacionalcev in krščanskih socialcev na Koroškem so se pridružila meranski resoluciji. Konstatiramo, da se ti nemški sklepi pač znatno razlikujejo od jugoslovanske in češke deklaracije ter popolnoma v drugem smislu omenjajo „okvir države“, kakor slovanske deklaracije, o dinastiji pa seveda niti govora ni v njih.

V prav posebni luči pa se je pokazalo razmerje Nemcev do države povodom krize v zunanjem ministertvu. Poslanec Langenhan je dne 15. aprila gromel proti „popolnoma temnim razlogom“, ki so povzročili Czerninov padec, gromel „proti temnim dogodkom“, „proti neodgovornim činiteljem.“ Nemškonacionalna zveza je odobrila drugi dan Langenhanov govor v uradni izjavi. Obenem je v to izjavo sprejela tudi Kraftovo izvajanje, da si mora nemški narod urediti svoje razmerje do države tako, kakor ureja država svoje razmerje do nemškega naroda. Rekel je: „Vsaka enostranska, omejena obveza ni niti taktično, niti politično, niti nacionalno opravičljiva.“ (To je najizrazitejša „zvestoba na odpoved.“

Nemški delavci v Ustju so na svoji deželni konferenci sklenili, da morajo njih poslanci izstopiti iz nemškonacionalne zveze, ker jim je zveza v tem oziru še vse premalo radikalna.

Krščanskosocialna stranka je dne 16. aprila sklenila izjavo, v kateri pravi, da ne more in n o č e razumeti, da je cesar sprejel Czerninovo ostavko. -- Zelo patriotično!

Najbolj so jo seveda polomili naši Mariborčani, kakor vedno. V to polomijo jih je zapeljal nezvesti sin slovenskega očeta dr. Orosel. Mestni svet je na njegov predlog sprejel sklep, v katerem obžaljujejo Czerninovo padec ter obsojajo agitacijo za jugoslovansko državo, „s katero se hujska cesarju zvesto, mirno prebivalstvo“ in ki „ogroža dedno vladarsko hišo.“ Neposredno nato so stavili predlog, da se prekrsti Magdalenski trg. Vsak bi mislil, da bo se no teh dinastičnih govorih prekrstil v cesarja Karla trg ali kaj podobnega. Toda novo ime se glasi -- cesarja Viljema trga. Tableau!

Na javnih shodih Nemcev se nikdar ne omenja dinastija, se nikdar ne poje cesarska himna, ampak samo „Die Wacht am Rhein.“ Na ljudskem shodu v Gradcu je rekel župan Fizia: „Avstrija bo obstojala le, če bo nemška, ali pa je ne bo!“ Drug govornik je pretil, kako so Nemci spravili dinastijo kvišku, tako . . . naslednjih besed listi ne poročajo, a vsi jih poznamo.

Vlada in vladni organi si ne upajo proti takim nemškim izjavam. Nobena nemška stranka še ni imela grajalne besede za te struje. Mi pa dobro vse opazujemo in bilježimo.

Kako rešujejo jugoslovansko vprašanje.

Odkar je ministrski predsednik pl. Seidler v državnem zboru priznal veliko važnost jugoslovanskega vprašanja, so začele razne nemške stranke postajati tako milostljive in dobrodojne, da vsvečajo vprašanju preziranih, doslej samo kot sredstvo izrabljenih Jugoslovancev večjo pozornost. Nemške občine se v občinskih sklepkih bavijo s te zadevo, nemški Volkstagi bluvajo ogenj in žveplo vroli jugoslovanskemu stremljenju in nemški listi polnijo svoje predale z razmotrivanji o tem vprašanju.

Graska „Tagespost“ je v svoji petkovi številki (19. aprila) priobčila o Slovencih in jugoslovanskem vprašanju dopis iz slovenskih dežel, čividno iz krogov nemškega Volkstrata. Dopisnik uvodoma napravi našim politikom ta-le kompliment: „Zalibog je staro, preizkušeno dejstvo, da slovanski politiki splošno močno nadkriljujejo nemške kakor v sprijetnosti tako tudi v žilavosti pri zasledovanju svojih ciljev. Tako je deloma razložljivo, kako se je voditeljem Slovencev moglo posrečiti, da so ta majhni, koraj 4.4% vsega prebivalstva te državne polovice tvarjajoči narod tekom človeške starosti povzdignili iz ničevnosti in ga privedli do politične veličine, ki je z njegovim številom v nasprotnem razmerju.“

Ta nadarjeni, žilavi, v zvezi s svojimi jugoslovanskimi brati kvišku hrepeneči narod bi zaslužil, da se izpolni njegovo stremljenje po obstanku, razvoju in napredku. To bi bil logični zaključek. Toda nemški nacionalci ne poznajo logike, ker njegovega duha zamalja sebičnost in pohlepnost in iz obeh izvirajoča zagrizenost.

Med Slovenci živeči Nемеc ali nemškutar ne prizna jugoslovanskega vprašanja, narveč samo vprašanje Slovencev in vprašanje Srbo-Hrvatov. Srbo-Hrvatom koncedira, da bi pod gotovimi pogoji bilo mogoče privoliti v zedinjenje s tujezikovnimi Srbov in Hrvatov v okviru Ogrske. Popolnoma je pa baje izključeno, da bi se kdaj ozela izpolniti stremljenja Slovencev po tem, da se jim pridruži jugoslovanskemu državnemu telesu.

Dopisnik se nato trudi dokazati, zakaj bi to naj bilo izključeno. Slovenski jezik, tako zatrjuje, je sicer jugoslovanski jezik -- čudno, da se to prizna! --, toda s srbsko-hrvatskim ne bistveno enak, marveč popolnoma drug. V potrdilo navaja slovenskega pesnika Prešerna, ki je baje Ilircu Stanku Vrazu pisal, da hrvaščine ne razume. Neumno je trditi, da Prešern hrvaščine ne razume, ko jo vendar razume vsak količnik olikan Slovencev. Prešern se samo ni hotel pridružiti ilirizmu; vzrok pa je bil drug -- kranjski provincializem. Naj se nemški Volkstratovi še toliko trudijo dokazati različnost slovensčine in srbo-hrvaščine, vendar je resnica, da je med slovenskim in hrvatskim (srbskim) jezikom veliko manjša razlika kakor pa med različnimi nemškimi narečji. -- Slovenski kmet stokrat lažje razume hrvatskega ali srbskega, kakor nemški kmet, recimo iz lafentala (labudske doline) na Koroškem, kakšnega kmeta iz vzhodne Štajerske ali Nižje-Avstrijske ali pa celo kakšnega švabskega kmeta iz Nemčije.

Ravno tako neresnična je trditve dopisnikova, da Slovenci niso imeli nobenih stikov s Hrvati. Sovražna politika je nas sicer ločila od Hrvatov, kakor bi nas rada še danes, vendar so bili med našim in hrvatskim narodom stiki v vseh stoletjih. V 9. stoletju so se Slovenci skupno vojskovali s hrvatskim knezom Ljudevitom Posavskim zoper Franke. S Hrvati smo se vojskovali zoper Turke. V 16. stoletju se je hrvatski kmet v zvezi s slovenskim vojskoval zoper tujenarodne graščinske tlačitelje. L. 1712 so Hrvati ob priliki, ko so sprejeli pragmatično sankcijo, slovesno izjavili, da hočejo ostati pod habsburškim vladarjem edino le v zvezi s Slovenci. Ali to niso nobeni stiki? Ravno zgodovina je trdna podlaga jugoslovanskega stremljenja.

Dopisnik tudi navaja različno vero med Slovenci in Srbo-Hrvati. Ali ni ista razlika vere tudi med katoliškimi Hrvati in pravoslavnimi Srbi? In vendar pristaje dopisnik v to, naj bi se Hrvatom in Srbom dovolilo zedinjenje. Kar se gostaje verske razlike, je med katolicizmom in pravoslavljem gotovo veliko manjše razdalje nego pa med katolicizmom in prote-

stantizmom. In kljub tej verski razliki in kljub temu, da radikalni protestantizem iz Nemčije pošilja zagrizene pastorske hujskače, ki strupeno agitirajo za odpad od katoliške vere, nastopajo Nemci skupno in enotno zoper Jugoslovane. Katoliški nemški duhovnik se na nemškem Volkstagu brati s proödrimskim pastorem v boju zoper pravične slovenske zahteve.

Takšni so nemškonacionalni „dokazi“ za nemškonacionalno zahtevo, da se morajo Slovenci odtrgati od Hrvatov-Srbov. Kako pa se naj potem reši slovensko vprašanje? Z germanizacijo. Volkstratovec prihaja v „Tagespost“ do tega zaključka: „Med Slovenci deloma vsled zunanjih vplivov se vršče jugoslovansko hujskanje se ne sme podcenjevati, ker bi lahko vlado in nekatere nemške stranke napeljalo k takim privolitvam, ki bi pomenjale preustitev nemških jezikovnih otkov in onustitev nemškega notranjega in zunanjega uradnega jezika na jugu. To pa bi za državo in za Nemce ne bilo nič manj pogibeljno, kakor ustanovitev slovensko-hrvatsko-srbske države.“

Nemškonacionalni recept za rešitev jugoslovanskega vprašanja je torej: nemščina v vseh uradih in dosledno v vseh šolah in sploh v vsej javnosti. Lepa rešitev! Na ta način so Nemci v preteklih stoletjih „reševali“ slovanska vprašanja. V 20. stoletju pa ne bodo več, najmanj po svetovni vojni, ki je priborila zmago ideji narodne pravičnosti in pravu o narodni samoodločbi.

Nemčurji napadli vlak.

Soštanj, 16. aprila.

Zopet lep dokaz nemške kulture.

V nedeljo, dne 14. aprila, sem se pejal z vlakom iz Slovenjgradca proti domu. Ko sem prišel na kolodvor v Soštanju, sem ugledal nekaj fantov, kateri so, veselo govoreč, mahali ravno proti mojemu vozu. Kmalu je zaorila narodna himna „Hej Slovani!“ Lepo je bilo slišati čiste glasove mladeničev, katerim so se pridružili tudi izborni pevski grli dveh mladenk iz Polzele. Potem so zapeli še več drugih slovenskih pesem. Med odmorom pa je zadonelo „Živela Jugoslavija! Živeli Slovenci! Živijo slovenski Soštanji!“ Odgovor je bil takoj tu. Namreč od zavednih Soštančanov, katerih se je med tem precej zbralo na kolodvoru.

Navdušenje je bilo veliko. Gospodom Nemcem, ali bolje rečeno nemčurjem pa to seveda nikakor ni ugajalo. Ko je prišel čas za odhod vlaka, so fantje še enkrat zaklicali: „Živela Jugoslavija!“ Nekje zunaj kolodvora pa se naenkrat začuje hripavji „heil!“ V odgovor je zagrmelo: „Proč z nemčurji!“ Nek šaljiivec je še zaklical: „Heil pa lačen zraven!“

Med tem je bil vlak že zunaj kolodvora. Naenkrat se začuje zvenketanje šip na sosednem vozu. A že smo vedeli, kaj da je. Nemčurji mečejo kamenje, da si ohladijo svojo vročo kri!

Padlo je mogoče kakih 15 do 20 kamnov. Zalibog, bila je pri tem nemčurškem zavratnem napadu zadeta nečolžna oseba, neka ženska. Kamen je priletel skozi okno in jo zadel v zadnji del glave. Zgrudila se je brez zavesti. Ogorčenje je nastalo med potniki. Samo škoda, ker se ni moglo več obračunati z nemčurškimi barabami. Račoveden sem samo to, kako dolgo bo še trajala ta prijaznost naših ljubih sosedov?

Slovenci! Slovenke! Le nemoteno naprej za Jugoslavijo, da bomo rešeni tujega jarma, da bomo varni življenja na naših domačih tleh!

Z. M., Savinjan.

O napadu nemškutarjev na vlak se nam še poroča iz Šmartna na Paki:

V nedeljo, dne 13. t. m., smo bili priča, kako so v Soštanju tisti Nemci in nemškutarji, oziroma njih nađebudni sinčki, kateri so agitirali in hujskali za bojni pohod proti dr. Korošcu in dr. Verstovšku v St. Janžu, dejansko s kamenjem napadli večerni vlak in z njim vozeče se mirne potnike-Slovence. Z divjim hañljanjem so metali kamenje v okna vozov in razbili šipe in ranili nekaj potnikov. Med njimi je bila neka tukajšnja gospodična. Že pred vojno so bi-

li slovenski potniki in sploh Slovenci vedno izpostavljeni nemškutarski sodrži in lakinaži v Soštanu. Vojna je pobrala nekaj najhujših, a v zadnjem času, kakor se zdi, se hočejo zopet ponoviti stare razmere. Zaslomba pa imajo ti ljudje pri nekaterih velikih in privandranjih, katerim pa slovenski groši, groši naših kmetov, zelo dišijo. Da jih z našim denarjem podpiramo, da jim nosimo v njihove kuhinje zelenjavo, sadje, zabelo itd., da jih zalagamo z živino, zato smo jim mirni Slovenci dobri, a kadar je treba reševati mater Germanijo, takrat pa hajdi nad nas s kamenjem, da se nas pobije in potolče. A povemo že danes: V prihodnje bomo poskrbeli, da bodo dobili izzivači primeren odgovor, če ne bo šlo drugače, pa seveda takšnega, kakor so ga dobili v St. Janžu!

Južna železnica in njeni nemško-nacionalni uradniki.

Predrag je danes papir, da bi se pečali samo z osebo kot tako in bi nam bilo na tem, slovenski javnosti predstaviti nekega železniškega uradnika, ki ne pride v poštev kot uradnik, marveč kot voditelj nemškonacionalne tolpe, ki ima namen razbiti slovenski shod v St. Janžu pri Spodnjem Dravogradu. Ne torej kot osebo, ampak kot tip tistega sistema, ki ga je vpeljala južna železnica na povelje nemških Volksratov in ga goji za germaniziranje slovenskih dežel, predstavljamo slovenskemu občinstvu uradnika e. kr. priv. južne železnice Rudolfa Domaingo, prvobornika nemškonacionalne gonje proti slovenskemu taboru dne 7. aprila.

Ta človek, ki ga je južna železnica nastavila v rojstnem kraju — kar je pri južni železnici le izvanrednim protežirancem možno doseči — je očividno v prvi vrsti zato v Spodnjem Dravogradu, da predstavlja in tira nemškonacionalno politiko. Pred vhomom v vas govori on, g. Domaingo, predstavitelj nemškonacionalne politike v Spodnjem Dravogradu, svoji na napad pripravljene četi, oboroženi z okovanimi palicami. Ali si ta človek domišlja, da je vrhunec nemške kulture v razbijanju shodov in v njegovih govorih ob penčem pivu? Saj rad nastopa v pozi velikega govornika in pridiguje spodnjaštajerskim in koroškim nemškutarjem nemško kulturo, da potem vzhiceni vslikajo o njem: „Der Domaingo hat a Mords-Goschen und vertragen tut er a viel!“ Seveda bo trezen in boljši človek, ki ga posluša, moral reči z nemškim filozofom: „Das Klappern der Mühle höre ich wohl, aber das Mehl sehe ich nicht.“ In nadaljna predrznost! Uradnik južne železnice, na čelu tolpe, pripravljene za pretep, stopi pred dr. Verstovška in zahteva od njega, da dovoli besedo ljudem, ki so prišli se pretepat, razgrajati in pobijati! Res občudovati je mirnost našega ljudstva, da mu s pričo te predrznosti ni storilo kaj hujšega.

Kaj je govoril po dobljenih bunkah v družbi Jahna, Girstmayerja itd. ta dični uradnik e. kr. priv. južne železnice ob zvokih pesmi „Die Wacht am Rhein“, nas seveda ne zanima. Vsiljuje se nam le vprašanje: Kaj bi storila uprava južne železnice s slovenskim uradnikom, ako bi prišel razgrajati na kak nemški shod? Če bi sploh prišel živ s takega zborovanja, ga južna železnica brzojavnim potom postavi v Tirole in mu za nameček navrže še disciplinarno preiskavo in v nemškem časopisju bi zašumelo o politikujočih slovenskih železničarjih. Če pa kdo misli, da bo južna železnica prestavila Domaingo tje kam med gornjekoroške ali tirolske todlne, ki še niso deležni Domaingove kulture, ta se grdo moti. Domaingo ve, da se mu ne bo zgodilo nič, on ve, da ima mogočnega zaščitnika v nemškem Volksratu, katera eksponenti sedijo v upravi južne železnice, ki gledajo z zadoščenjem na delovanje ljudi Domaingovega kalibra. Tudi mi vemo po mnogih izkušnjah, da bo Domaingo za to drznost plačan, ne pričakujemo, da bo južna železnica kaj ukrenila, mi le beležimo ta slučaj, ki kaže, zakaj so nemški železničarji na naši slovenski zemlji.

Na dan slovenskega tabora v Žaleu je posoval v Celju železniški uradnik slovensko občinstvo, nekaj tednov pozneje se pojavi zopet nemški železničar kot vodja nemškutarske tolpe, ki ima namen razbiti slovensko zborovanje v St. Janžu.

Kaj ima slovensko ljudstvo pričakovati od takih uslužbencev južne železnice, če pride v uradu z njimi v dotiko, si lahko mislimo! Vsakdo tudi ve, da uprava južne železnice ne bo nikdar vpoštevala uravničenih želj slovenskega občinstva in ne bo nehala služiti germanizatoričnim namenom; edina rešitev iz teh razmer je izvedba jugoslovanske deklaracije.

Deklaracija bo rešila za naš jugoslovanski narod tako važno železničarsko vprašanje pravično in vsestransko, in kakor po krzlem vetru bo izginila ta politična golazen, ki pije kri slovenskemu narodu, iz naših lepih krajev za vedno.

Naši gospodje poslanci pa naj vprašajo e. kr. generalno inšpekcijo in gospoda generalnega ravnatelja Weberja: Ali plačuje uprava nemške železniške uradnike za to, da organizirajo pretepe in da sramožijo slovensko občinstvo?

Naj vprašajo ravnateljstvo južne železnice, n. pr. g. Praschnikerja: Ali so to nastavljeni nemškega Volksrata ali južne železnice? Ali imajo nemški železničarji — kakor Domaingo — toliko časa, da lahko organizirajo in načeljujejo celim nemškutarskim tolpom? Kje ostane služba? Ali morajo isto natančno vršiti samo slovenski železničarji?

Jugoslovanska deklaracija.

Izjava slovenske duhovščine na Koroškem. Podpisani slovenski koroški duhovniki izjavljamo, da se solidarno pridružujemo državno-pravni deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917 in sicer razumevamo deklaracijo v tem smislu, da zahtevamo v okviru monarhijske združenje vseh dežel monarhijske, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvatje in Srbi, v samostojno, vsakega narodnega tujega vladstva prosto državno tvorbo v okviru monarhijske pod žezlom habsburško-lorenške vladarske rođovine. To izjavo podamo I. Kot Avstrijci: a) Izjava naj bo odločen ugovor zoper vse zunanje sovražnike, ki hočejo odcepiti Jugoslovane od Avstrije; mi hočemo ostati v Avstriji ter si želimo jugoslovansko državo v okviru avstrijske monarhijske. b) Kot iskreni domoljubi si želimo veliko, mogočno Avstrijo, ki je obenem tudi močna zaslomba katoliške cerkve. Ne prestandi narodni prepri v zadnjih desetletjih so pa pokazali, da bo Avstrija le mogočna, edina in velika, ako bo združevala v sebi svobodne in enakopravne narode, ki se ne diferencirajo kot gosposki in tlačni narodi. Tembolj velja to po vojski, v kateri so narodi korakali kot ljudske armade na bojišča in tam prelivali potoke krvi za ono Avstrijo, v kateri naj velja vsem narodom enaka pravica, kakor je to obljubil naš presviti in ljubljani vladar Karel v svoji nastopni proklamaciji na svoje narode. II. Kot Jugoslovani: Ravno Jugoslovani se niso dali prekositi po nikomur v tej vojski glede požrtvovalnosti za Avstrijo in za cesarja in zaradi tega pričakujemo, da se bodo mogli svobodno razvijati v svobodni jugoslovanski državi, ki bo kot taka na jugu najmočnejša obramba zoper sovražnike avstrijske monarhijske. Vsako osumljenje našega patriotizma, kakor da bi od nas zaželena jugoslovanska državna tvorba bila naperjena proti Avstriji, najodločneje odklanjamo. III. Kot koroški Slovenci: V zgodovinski uri preureditve cele Avstrije stopamo skupno s svojim dolgo teptanim narodom v javnost in zahtevamo rešitev koroškega problema v smislu jugoslovanske deklaracije. Stoletne skušnje so namreč izučile nas koroške Slovence, da sta miren razvoj in boljša bodočnost edino le mogoča, ako se otresemo nemške centralistične birokracije in si moremo ustvariti lastno slovensko uradništvo in razumništvo. Slovenci stojijo vsled pritiska birokracije na razvalinah svoje narodne kulture. a) Slovenskega razumništva razum duhovščine na Koroškem takorekoč ni. Slovenskih uradnikov, profesorjev, učiteljev, zdravnikov itd., v državni, deželni ali privatni službi je kvčjemu 0.1%, namesto 25-30%. b) V deželnem šolskem svetu, v deželnem odboru, v trgovski zbornici, v deželnem kulturnem svetu ni slovenskega zastopnika, v državnetm zboru so sedljaj Slovenci brez zastopstva, kajti edini koroški državni poslanec je bil med vojsko uničen; v deželuem zboru jim ostane zdaj en sam zastopnik izmed 43. c) Slovenci nimajo nobene srednje in meščanske šole, ostala jim je kot kuriozum še ena sama slovenska javna ljudska šola. d) Po uradnem ljudskem šteju je padlo število koroških Slovencev v dobi 1880-1910 od 102.000 na 82.000, dočim bi se bilo moralo dvigniti število Slovencev v razmerju z naravnim ljudskim priraščajem na 120.000. To so katastrofalne številke, ki kažejo na uničenje našega naroda. e) Vsaka slov. beseda mora izginiti iz vseh uradov, iz vseh uradnih dopisov, iz vseh šol, iz celega javnega življenja. IV. Kot katoliški duhovniki in dušni pastirji: a) Odstranitev narodnih preprirov bi bila največjega pomena za mirno vršenje dušnega pastirstva. Pravična ločitev Slovencev in Nemcev bi na mah končala narodne prepire. b) Dolgoletna brezpravnost je poniževala koroške Slovence in jim zapustila želo pesimizma, kar je v silen kvar krščanstva, ki hoče vcepiti v človeško dušo duh vesele delavnosti in ki obsodi nasilno raznarodovanje kot krivico. c) Dejstvo, da slovenskemu ljudstvu niti v ljudskih šolah na Koroškem ni dana priložnost, se izobraziti v maternem jeziku, zelo ovira slovenske dušne pastirje, tako da ne morejo nuditi ljudstvu temeljite krščanske izobrazbe. d) Dejstvo nadalje, da se na Koroškem vsled sistematičnega naseljevanja nemških uradniških družin, (nemški sodniki, politični, davčni in finančni uradniki, železniški in poštni uradniki, učitelji) ustvarja na umeten način v slovenskih župnijah dvojezičnost, silno otežkuje dušno pastirovanje v šoli in cerkvi. Ob koncu pa izjavljajo slovenski duhovniki slovensko, da s svojo izjavo ne nameravajo kršiti niti najmanjše pravice drugih narodov: geslo samoodločbe pa naj se uporabi le v toliko, v kolikor je v popolnem skladu z moralo katoliške cerkve Dne 6. marca 1918. Sledilo podpis.

S Koroškega smo sprejeli nadalje sledeče izjave za jugoslovansko deklaracijo: Slovenski duhovniki dekanije Smohor; župnija Sveče, občina Bistrica v Rožu, kraji: Spodnja Bistrica, Polana in Salo, 48 podpisov. Sveče 125. Gornji Kraji: Ladina

77, Mače 79, Bistrica 23, skupno 347 podpisov; slovenski rudarji v Črni na Koroškem z navdušenjem pozdravljajo majniško deklaracijo, 796 podpisov; žene in dekleta v Črni so poslale 437 podpisov preblag-g. dr. Tavčarjevi v Ljubljano, tako da je vseh podpisov zavednih Slovencev in Slovenk v Črni lepo število 1233; moške in mladeniči, žene in dekleta župnije Šminel nad Pliberkom pozdravljajo z navdušenim srcem, polnem narodne samozavesti pravično izjavo Jugoslovanskega kluba, 812 podpisov; z velikim navdušenjem se pridružujejo majniški deklaraciji moške in mladeniči, žene in dekleta iz St. Jakoba v Rožu, 1010 podpisov; istotako moške in fantje, žene in dekleta pri Devici Mariji na Jezeru z navdušenjem pozdravljajo majniško deklaracijo, 1186 podpisov; občinski odbor v Tolstemvrhu pri Guštanju izjavlja soglasno in odločno, da se pridruži majniški deklaraciji.

Iz Možice na Koroškem. V eni želji se strinjajo srca vseh: da bi bil vendar enkrat konec te strašne vojske in da bi se čimprej dosegel mir, pravičen in trajen, ne samo od danes do jutri. Tak mir pa je mogoč le na podlagi samoodločbe narodov in na pametnih pravičnih demokratičnih načelih. Ker vidimo te poglavite pogoje miru v deklaraciji, podani od strani Jugoslovanskega kluba v drž. zbornici dne 30. maja 1917, ki zahteva v okviru Avstrije prosto, samostojno, od vsakega tujega vpliva neodvisno jugoslovansko državo, v kateri bi se dalo vsake-mu pravico, ki mu gre, mi delavci, delavke in delavske žene iz Možice in okolice z omenjeno deklaracijo popolnoma soglašamo in to svojo slovesno izjavo potrjujemo s prostovoljnimi svojimi podpisi. (Sledi 77 podpisov.)

V Ojstriici pri Spodnjem Dravogradu je podpisalo deklaracijo nad 400 zavednih Slovencev in Slovenk.

Prevalje. Naša lepša bodočnost zahteva, da se tudi mi izjavimo za Jugoslavijo. Poslali smo polo s podpisi in s sledečo izjavo: Podpisani moške in fantje, žene in dekleta pri D. M. na Jezeru z navdušenjem pozdravljamo odločen nastop Jugoslov. kluba na Dunaju in se iz srca pridružujemo njegovi deklaraciji z dne 30. maja 1917. Velike so krivice, ki jih trpimo Slovenci na gospodarskem, narodnem in kulturnem polju. Celu vozneza listka ne dobimo na slovensko zahtevo. Pač pa nosimo z gospodujočim narodom v deželi in državi enaka in še hujša bremena. Ista bremena pa zahtevamo iste pravice. Zato se obračamo k Tebi, presviti naš cesar Karel: Daj nam svobodno državo, v kateri si bomo sami gospodarili in odločali svojo usodo pod Tvojim žezlom. Mi Ti obljubljamo, da bifejo naša srca za Te in kakor zvesto so prelivali in še prelivajo kri za Tvoj prestol in obstoj Avstrije, tako zvesti ostanemo mi Tebi in Avstriji na veke. — Sledi podpisi: 491 mož in mladeničev, 695 žen in deklet, skupaj torej 1186. Živela Jugoslavija!

O mirovnem pismu avstrijskega cesarja.

„Arbeiter Zeitung“ piše o tem slovečem pismu: „Naš cesar je pisal pismo svojemu svaku, princu Sikstu Bourbonškemu, v katerem močno izraža svojo močno potrebo po miru. Ni bilo in tudi zdaj ni nobenega vzroka, da bi se to dejstvo zamolčevalo ali prikrivalo. Če cesar želi, da bi se vojna čimpreje tem ljubše končala; če izreče namen, da bi naj sklepaje miru ne zavlačevalo nobene take zahteve, ki bi se zdele nasprotniku nesprejemljive, da bi bil mir vreden tudi žrtve; če izreče željo, da bi se naj po vojni med Avstro-Ogrsko in Francijo zopet upostavili prijateljski odnošaji, naj to razburja samo tiste, ki stavijo svoje nade samo na moč in silo ter pobijajo in sramotijo vsak poskus, da se s pošteno spravo med narodi napravi konec tej krvavi vojni. Toda devet desetink vseh avstro-ogrskih državljanov ne misli o tem nič drugače kot cesar. Če bi se pa smatral vsak poskus, priti do sporazumljenja s Francijo, kot kršenje dolžnosti, ki izvirajo iz zavezništva, se tudi s takim naziranjem ne moremo strinjati. Berlin nas ni vprašal, predno so tamkaj izdali proklamacijo, da nočejo imeti „nobenega mehkega miru“: torej se tudi Avstro-Ogrski ne more zabraniti, če zastopa svoje mnenje o miru ter napravi poskuse, da bi prišli do miru, ne da bi poprej moral Berlin odobriti vsak posamezen korak. Tista kritika cesarjevega pisma, katera se danes čuje v vsenemških krogih Nemčije, in v tistih avstrijskih krogih, ki jim slepo sledijo, ne bo v avstrijskih narodih našla nobenega odmeva.“

Besarabija in Rumunija.

V seji ukrajinske osrednje rađe dne 16. aprila se je vršila razprava glede priklopite Besarabije k Rumuniji. Rađa je sklenila, da ne more odobriti in sprejeti združenja Besarabije z Rumunijo, ker to ne

edgovarja svobodnemu izrazu želj vseh narodov, bivajočih v Besarabiji. V sled tega zahteva ukrajinska ljudovlada, da se izvede svobodna izjava želj ter da se izloči od Besarabije tisti deli prebivalstva, ki izražajo svojo voljo v tem, da hočejo biti združeni z ukrajinsko ljudovlado. Ukrajinska osrednja rada, naroda ljudskemu ministrskemu svetu, da se obrne do Rumunije in do vseh četverozevnih držav s protestno noto proti takemu sistemu zatiranja in nasilnih dejanj napram besarabskemu prebivalstvu ter da odredi vse potrebno, da se v bližnji bodočnosti odloči usoda Besarabije na podlagi sporazuma z ukrajinsko ljudovlado in na podlagi izraza volje vsega besarabskega prebivalstva.

Mirovna pogajanja med Ukrajino in Rusijo.

Kijeva se dne 18. aprila poroča: Ljudski ministrski svet ukrajinske ljudovlade je v svoji seji dne 17. aprila glede sklepanja miru z Rusijo sklenil sledeče: Ukrajinska vlada sprejme predlog ruskega ljudskega komisarijata, da bi se začela mirovna pogajanja z Ukrajino. Mirovna pogajanja se bodo vršila v nekem mestu vladnega okrožja Kursk. Ta sklep ukrajinske vlade bo ruski vladi v Moskvi sporočil nalašč v to imenovani brzi sel.

Francosko bojišče.

V zadnjih dneh so boji v Flandriji nekoliko pojenjali, ker so začeli Francozi hudo napadati nemške postojanke ob reki Avre, kjer se jim je posrečilo doseči nekaj uspehov. V nemški ofenzivi na zapadu, ki se je pričela dne 21. marca, se je Nemcem sicer posrečilo zavzeti sto štirijaških kilometrov ozemlja, ni se jim pa posrečilo predrti angleško francoske fronte. Izgube so na obeh straneh ogromne. Nemci so vjeli 117.000 mož, ter vplenili 1550 sovražnih topov.

Petmilijonska ameriška armada.

Iz Washingtona se z dne 18. aprila poroča: Vojni tajnik Baker je opozoril predsednika Wilsona, da je zvišanje stanja ameriške armade nujno potrebno ter da je treba nekoliko bolj pospešiti pripravljenost armade. Kakor se poroča, bo štela ameriška armada 3 milijone mož, pozneje pa bodo še bržčas zvišali stanje armade na 5 milijonov mož.

Wilson potuje v Evropo.

Londoni listi pišejo, da se bo predsednik Wilson podal koncem meseca maja ali pa v začetku meseca junija v Evropo. V Londonu bo obiskal angleškega kralja Jurija, v Parizu pa predsednika Poincaréja. Obiskal bo tudi ameriške čete, ki se nahajajo na fronti v Flandriji. Wilsona bota spremljala državni tajnik Lansing in polkovnik House.

Politične vesti.

Pogojna zvestoba. Povodom odstopa zunanjega ministra Czernina je več nemških društev v Gradcu sklenilo resolucijo, ki se nanaša na Czerninov odstop in njegove vzroke. C. kr. državno pravništvo je resolucijo zaplenilo in je naperilo proti krivcem objektivno kazensko sodnijsko postopanje po § 63 kaz. zak. (razžaljenje Veličanstva). Ker je padel ljubljene Nemcev, grof Czernin, so se spravili Nemci celo na osebo presvitlega cesarja, in sicer v taki obliki, da je bilo c. kr. državnemu pravdniku preveč in je naperil proti dotičnim, ki so sestavili oziroma sklenili to resolucijo, ovadbo radi razžaljenja Veličanstva. Nemci torej odpovedujejo zvestobo avstrijskemu cesarju! To, kar smo mi že davno trdili, do tega je prišlo. Nemci imajo v svojem srcu pruske Hohenzollernce, za Avstrijo so le v toliko, v kolikor ona podpira nemški sistem in ponemčevanje. Značilno je, da so približno enake resolucije kot v Gradcu, sklenili Nemci v Fürstenfeldu in v Celovcu. Skoro istočasno so tudi v Mariboru prekrstili Magdalenski trg v trg cesarja Viljema. Naši narodni nasprotniki širijo o cesarju Karlu vesti, ki so popolnoma izmišljene, a podle in hudobne do skrajnosti. Nemško veleizdajništvo cvete!

Proti cesarju Karlu. V Fürstenfeldu na Srednjem Štajerskem so nameravali prirediti teden cesarja Karla v svrhu nabiranja darov za oslepele vojake. Radi novejših političnih dogodkov pa so sklenili, da se Karlov teden opusti in da se bo raje pobiralo v vojni sklad Švedske in Šahversina. Kje so zdaj veleizdajci?

Mariborski občinski svet je iz strahu pred jugoslovansko pošastjo v seji dne 17. t. m. sklenil resolucijo proti jugoslovanski nevarnosti. Dr. Orosel, sin slovenskega očeta, pravi v svoji resoluciji, da se je bati pogina nemštva južno od Drave, hvale Czermina, ker je nastopil proti notranjim Masarykom, poziva nemške poslance, naj se borijo proti vsaki vladi, ki bi trpela delovanje jugoslovanskih Masarykov, poslanci naj odstranijo jugoslovanskega ministra dr. Ivana viteza Zolgerja in naj z vsem pritiskom delujejo za uvedbo nemškega državnega jezika ter izvršitev nemškega velikonočnega programa. — Dr. Oroslova državniška izvajanja moramo v toliko popraviti, da Jugoslavija ne bo segala samo do Drave, temveč do Mure in da bo tudi Maribor spadal pod jugoslovansko državo. Jugoslovanskega gibanja pa ne bo spravil s sveta ne dr. Orosel in ne njegovi tovariši v mestnem svetu, saj je že sam dr. Ambrožič izjavil na celjskem Volkstagu, da je prodrla jugoslovanska ideja do zadnje planinske kočice. Popraviti tudi moramo Oroslovo mnenje, da odstavljajo ministre nemški poslanci. Naša ustava govori drugače. — Dr. Orosel bo se moral o tej reči temeljiteje podučiti. Če bo pa dr. Orosel s svojimi tovariši čakal na uvedbo nemškega državnega jezika, potem bo še čakal dolgo, dolgo in popolnoma zaman. In predno bo to dočakal, bodo prišli v mariborski občinski svet tudi Slovenci kot občinski svetniki. Da, da: Bliža se doba, ki za renegate ne bo vesela. Jugoslavija je na pohodu, odtod vaš strah in jekanje za grofom Czerninom.

Cudna vsenemška molitev. Na neki slovensko-nemški soli v Dravski dolini morajo učenci vsak dan moliti sledečo nemško molitev: „O allmächtiger Gott, der du das ganze Weltall höchst weise regierst, erbarme dich in deiner Huld und Gnade unserer und der deutschen Truppen und verleihe ihnen einen herrlichen Sieg zur Rettung der Kultur und zum Schutze gegen das Barbarentum!“ Slovenski: „Vsemogočni Bog, ki najmodreje vladaš ves svet, usmili se v svoji dobrotljivosti in milosti naših in nemških čet in jim podeli sijajno zmago za rešitev kulture in za varstvo proti barbarstvu!“ — Kakšno „kulturo“ hočejo rešiti in katerih „barbarov“ se bojijo, si posebno jasno predstavljajo udeleženci šentjanškega shoda! Kje je dotični nadučitelj dal potrditi svojo molitev, ne vemo. Pri cerkveni oblasti gotovo ne. Morda pri vsenemškem društvu.

„Samo nemški železničar je v vojski postavil svojega moža in brez njega bi slabo izgledalo z zmagami“, je trdil na shodu društva nemških železničarjev v Beljaku nek Gangelmeier iz Dunaja. Doslej smo mislili, da so zmage izvajali naši vojaki; in kaj poreko k temu nenemški in socialdemokratski železničarji? Kamor pogledaš, vedno ista nemška nadutost!

Bismarcka so proslavljali dne 13. aprila na slovesen način v Beljaku. Sodelovali so s petjem tučji dijaki-gimnazijci. Da bi storil kaj sličnega slovenski dijak, kako vpitje bi nastalo in tudi brez kazni bi ne ostalo!

Preosnova avstrijske ustave. Ministrski predsednik pl. Seidler je baje že pokazal Nemcem izdelani načrt ustavne preosnove. Slovanom ga se ni pokazal. Češki Nemci so baje z načrtom zadovoljni, aški Nemci pa ne, ker nočejo nič slišati o kakšni avtonomiji Jugoslovčanov. V petek predhodne se je sestal odbor nemškonacionalnih in krščansko-socialne stranke, da se posvetuje o ustavni preosnovi. Na dnevnem redu je bilo jugoslovansko vprašanje. Kaj se nemški naši prijatelji sklenili, ne vemo, ker tega še niso objavili.

Baron Trnka odstopil. Bivši avstrijski minister baron dr. Otokar Trnka, ki opravlja v vojnem ministrstvu službo črnovojniškega generalnega inženirja vseh zasebnih obratov, ki se nahajajo pod nadzorstvom vojnogojnega zakona, je kot član gosposke zbornice prosil pred mesecem za odpust iz aktivne vojaške službe. Cesar je iz podanih razlogov ugodil prošnji. Vse drugo, kar so pisali razni nemški listi o nameravanem odstopu barona Otokar Trnka, češ, da je pri cesarju padel v nemilost, ker je poslal brzojavko na češki shod v Pragi, je le plod nemške fantazije.

Nadomestna volitev na Hrvaškem. Starčevičeva stranka prava namerava kandidirati v volilnem okraju Slatina in Slavoniji bivšega glavnega urednika „Hrvatske Države“ dr. B. Angjelinoviča, srbsko-hrvatska koalicija pa dr. Svetomira Korporiča.

Proslava stoletnice rojstva šlezjskega buditelja-duhovnika. Lanjsko leto je minilo 100 let, kar je bil rojen slavni buditelj češke Šlezije, ustanovitelj političnega tabora leta 1869 na Ostri Hurki, župnik velikolomski P. Kazimir Tomašek. Šlezjski Čehi si štejejo v prijetno dolžnost, da se primerro in hvaležno spomnijo onih predragih in idealnih buditeljev, ki so v tako žalostnih časih trdno upali v boljšo bodočnost svojega naroda. Saj je samo njih neomajna idealizem zbudil češki narod iz dvestoletnega spanja in je izvršil v zgodovini narodov preslavni čin, da je vstal narod, ki so ga imeli že za mrtvega. Matica Opavska se spomni velezaslužnega moža s tem, da mu odkrije spominsko ploščo na župnišču velikolomskem. V novi svoji založbi Šlezska knjižničarica izda kot prvo številko življenjskega Kazimira Tomaška. — Preteklo nedeljo, dne 14. aprila, pa se je spomnila Matica Opavska stoletnice Tomaškovega rojstva s

„Tomaškovim večerom“, na katerem so se proslavljale velike zasluge vrliga narodnega buditelja ob zve-neči godbi in ubranem petju.

Madžari proti slovanskima apostoloma Cirilu in Metodu. „Budapesti Hirlap“, ki je glasilo „delovne stranke“, piše: „V hrvatskih panslavističnih in jugoslovanskih krogih se vrše velike priprave za proslavo Ciril-Metodovega dne. Dosedanji ukrepi dokazujejo, da bo slovanska slavnost — ako se ne upotrebijo primerne protiodredbe — bržkone pomejvala znamenito ojačenje političnih ciljev in stremljenj Jugoslovčanov in panslavistov.“ — Madžari so torej že bojijo celo slovanskih blagovestnikov!

Volilna preosnova na Ogrskem. Znamenja kažejo, da poje nameravani preosnovni volilnega reda na Ogrskem v smislu demokratične enakopravnosti smrtni zvonček, ki ga vleče Tisza. Z zopetno povzdigo Tiszovega prijatelja Buriana za zunanjega ministra se je Tiszova pest zopet začela bolj jekleniti. Wekerlejevo ministrstvo se nahaja v veliki krizi. In najbrž bo Wekerle sestavil novo ministrstvo, ki bo gospodu Tiszi po godu. Izstopili bodo tisti ministri, ki so se zavzemali za preveliko demokrtizacijo volilnega reda. Potem pa se bo v medsebojnem dogovoru skoval volilni red ki bo podoben tič-mišu.

Angleška vojaška postava sprejeta. Angleška dornja zbornica je v celoti sprejela novo angleško vojaško postavo, ki je že tudi bila odobrena in potrjena od kralja.

Posvetovanje v Rimu. Milanski „Secolo“ poroča z dne 19. aprila: V Rim je došlo v zadnjih dneh večje število kardinalov, nadškofov in skofov iz raznih italijanskih pokrajin, da se udeležijo važnega posvetovanja, katero je sklical, kakor se zdi, Sv. Oče.

Tedenske novice.

Cesarica Zita obhaja v soboto, dne 27. aprila, svoj godovni dan. Cesaričin god se bo obhajal po vsej naši državi zelo slovesno. Sole so ta dan zaprte.

Poroka v cesarski hiši. Dne 24. aprila t. l. se bo vršila v gradu Wallsee poroka nadvojvodinje Hedvike, hčerke nadvojvode Franca Salvatorja in Marije Valerieje, z grofom Bernhardom Stollberg. Cesarja bo pri poroki zastopal nadvojvoda Leopold Salvator, cesarico pa nadvojvodinja Blanka.

Duhovniške vesti iz celovške škofije. Za administratorja dekanije Celovec-okolica je imenovan vlč. g. Josip Peterman, župnik na Otoku, za administratorja v dekaniji Rožek vlč. g. Anton Gabron, župnik v Skočidolu. — Razpisana je mestna župnija Sv. Ilja v Celovcu do 11. maja.

Baron Gautsch umrl. Dne 20. aprila je na Dunaju umrl od kapi zadet bivši avstrijski ministrski predsednik in predsednik najvišjega sodnega dvora baron dr. Gautsch v 67. letu svoje starosti.

Girardi umrl. Na Dunaju je dne 20. aprila umrl sloveči dvorni gledališki igralec Aleksander Girardi v 68. letu svoje starosti.

Iz justične službe. V pokoj so stopili višjesodni svetniki dr. Josip Fraidl v Mariboru, dr. Herm. Schaefflein in dr. Karel Pražak v Gradcu. Ob tej priliki so dobili naslov dvornega svetnika. Državna pravdnika, dr. Ferdinand Duchatsch v Mariboru in dr. Friderik Bračič v Celju sta dobila naslov prvega državnega pravdnika. Deželni sodni svetnik Ludvik Wenedikter v Celju je imenovan za višjesodnega svetnika v Celovcu, deželnosodna svetnika Alb. Kotol v Mariboru in dr. Jožef Kotnik v Celju sta pa imenovana za višjesodna svetnika za Maribor, ozir. za Celja.

Iz poštne službe. Poštni koncipist Maks Paulič je imenovan za poštne komisarja graškega poštne-ga in brzojavnega ravnateljstva.

Pritožba radi zaplembe „Straže.“ Minulo soboto se je vsled pritožbe uredništva „Straže“ vršila pred tukajšnjo okrožno sodnijo obravnava zaradi zaplembe članka „Pogojna zvestoba“ v „Straži“ z dne 2. t. m., št. 26. Zaplemba je bila potrjena. O obravnavi, ki jej je predsedoval deželnosodni svetnik Kronasser, bomo poročali v prihodnji „Straži.“

Zborovanje za Sotelsko dolino. V nedeljo, dne 12. maja t. l., popoldne ob 4. uri, se vrši veliko zborovanje na Bizeljskem, Spodnja Sušica, v prostori g. Malusa. Govorili bodo poslanci dr. Korošec, dr. Benkovič in dr. Jankovič. — Zborovanje v Brežicah se vrši kasneje.

Tudi Borovčiči ali „Pileji“, t. j. slavni tržani slavnega trga Borovlje v slovenski Rožni dolini, so se oglasili z najostrejšim protestom „zoper panslavistično gonjo brezvestnih jugoslovanskih hujskačev, ki zadnji čas objokujejo vso Koroško“ itd. Sedaj je Germanija rešena?

Ker je županja podpisala jugoslovansko deklaracijo, je župan odstopil. V Spielfeldu je žena župana Mikuš podpisala jugoslovansko deklaracijo. V sled tega je nemška svojat moža tako dolgo pikala, da je „iz zdravstvenih ozirov“, kakor poročajo nemški listi, odstopil. Na njegovo mesto je bil izvoljen posestnik Alojzij Leber, p. d. Frajham, na Kresnici blizu Sentiljske meje.

Nemčurska predrznost. Sredi naše lepe Savinjske doline leži vasica, katere prebivalci so še zavedni Slovenci, ki se zanimajo zato, da se ustanovi ena skupna država — Jugoslavija. A žalibog prebiva v nje sredini črv, ki bi rad razjedal in žrl že močne korenine naše Jugoslavije. Ko se je naše vrlo ljudstvo zbiralo na železniški postaji, da bi se udeležilo jugoslovanskega shoda v Žalcu, so bile zbrane tudi osebe, ki so temu jako nasprotovale. Ko vpraša zavedna Slovenka tukajšno pristašico ptujkega „Stajerca“, se li hoče tudi ona udeležiti shoda, odgovori: „Da, toča s cepci, da bi jih razgnala.“ Sramota za domačinko, da svoj materni jezik zaničuje in tepta. Ves čas njenega bivanja tukaj ni bila posebno hvalevredna. Dobila je tudi ime, ki fe po širni Savinjski dolini znano prav dobro. Nočem ga niti omeniti, ker je preostudno. Ves, črvček, gladal še boš in glodal, predno pregledaš tukaj že tako uglobljene in razširjene korenine Jugoslavije! Saj tudi kažejo svoj podli značaj, kjer le morejo. Minulo je že nekaj let, ko so šli sosedni farani skozi ta občeznani znameniti „Deičfirkelje“, da se je za njimi lajalo s svojimi „Heil“-klici in kar je najbolj žalostno — tudi streljalo. In kolikokrat so se že pritoževali naši slovenski fantje, počej skozi sloveske narodne pesmi, da so storili istotako. Da, sramota, rečem samo sramota ravno za ženski spol, ki tako kruto zatajuje ravno sedaj, ko imamo tako resne čase, v katerih moramo izkazati pravo moč in slogu, svoj mili materni slovenski jezik. Da, rojena Slovenka nosi v svojem srcu strup in bodalo zanj. Pa Vi, Polzelani, ne ustrašite se, bodite enega srca in ene krvi! Tolaži naj Vas samo, da ta kri ni vsa domača, ampak tuja, ki se je pritepla semkaj, da misli tudi tukaj sejati svoj strup v oči Jugoslavije. Število Slovencev, posebno naših zavednih Slovencev, se pa tukaj vedno bolj množuje. Zato upam, da bomo enkrat lahko z vami selim srcem stopili na tega črvčka ter ga razmazali, da ne bo o njem ne duha ne sluha.

Glasba. Za majniško pobožnost je zložil Ign. Hladnik petero Marijinih pesmi za solo, mešan zbor in orgle pod naslovom „Zdrava Marija!“ kot op. 69. Pesmi so posebno pripravne za cerkvene koncerte, ker so vse kitice uglasbene, zelo slovesne in lepe. — Cena partituri 3 K.

Zgodovinsko društvo je imelo dne 21. t. m. v mariborskem Narodnem domu svoj izvanredni občni zbor. Po pozdravu predsednika dr. Turnerja je govoril dr. Medved o delovanju dr. Kreka na leposlovnem in socialnem polju. Razgovora o splošnem delovanju dr. Kreka so se udeležili dr. Verstovšek, dr. Rosina i. t. d. Društvo je spremenilo pravila; sprožila se je misel objaviti življenjepise znamenitih štajerskih Slovencev Miklošiča, Trstenjaka in Kocena ter da bi se izdale slike njih rojstnih hiš, ki so še slučajno ohranjene. Ob enem se naj izdajo tudi slike vseh drugih znamenitih Slovencev. Udeležba je bila na občnem zboru zelo lepa.

Za učitelje. Deželni očevar je v svoji zadnji seji sklenil, da se odpravi III. plačilni (krajevni) razred na ljudskih šolah. Ljudske šole, ki so bile dosedaj v III., so pomaknjene v II. plačilni razred.

Hrvatje v banovini za jugoslovanske deca. V Bosni, Ercegu in Dalmaciji je veliko pomanjkanje živila. Vlada se dosti ne zveni za prebivalstvo v teh pokrajinah. Ona skrbi za Nemce in Madžare. Ti so njeni ljubljenci; s Slovani, posebno z Jugoslovani pa postopa tako kot s pastorki. V banovini so se naša dobra srea, ki so se usmilila ubogih revčkov — posebna organizacija skrbi, da pride jugoslovanska deca na Hrvaškem in v Slavoniji pod varno in skrbno streho. Dosedaj je prišlo na Hrvaško že nad 13 tisoč otrok iz Bosne in Ercega ter kakih 10.000 iz Dalmacije.

Pismo jugoslovanskih zrakoplovcev. S fronte v Tirolih se nam piše dne 15. aprila: Slovenski in hrvaški zrakoplovec na tirolski fronti pridno prebiramo „Stražo“ in „Slov. Gospodarja.“ Komaj dočakamo posamezne številke. Tako smo tudi v številki 28 dne 8. aprila čitali zanimivo poročilo o shodu štajerskih in koroških Slovencev v St. Janžu. Ker mi je Šent Janž dobro znan, smo se vsi mnogo zanimali za to!

Ziveti vrlo močje in fantje! Tebenim nemškutarjem pa svetujemo: Če bi si tako radi ohladili prevročo kri, pridite sem na našo fronto. Pokažite svojo hrabrost nad verolomnimi laškimi glavami.

Vsem bralcem „Straže“ in „Gospodarja“ pošiljajo mnoge iskrene pozdrave slovenski in hrvaški zrakoplovec letalne stotnije: Račo Fras iz St. Ruperta v Slov. gor., Franc Štiglic iz Celja, J. Kuparič, Dragotin Fabjanovič iz Osijeka v Slavoniji. — Vrlih jugoslovanskim zrakoplovcem vračamo iskrene rodoljubne pozdrave! Uredništvo.

General Foch — veren katoličan. Vrhovni poveljnik angleško-francoskih čet, general Foch, je odločno katoliškega mišljenja, ki ga izpoveduje in kaže pred svetom. To tudi dobro ve sedanji framasonski

francoski ministrski predsednik Clemenceau. Ko je bil Clemenceau leta 1907 ministrski predsednik, je generala Focha odločil za ravnatelja vojne akademije. Poklical ga je k sebi ter mu ponudil omenjeno mesto. „Jaz sem vojak“, odgovori Foch, „ter sem vam na razpolago. Toda vi, g. ministrski predsednik, še menda ne veste, da je eden mojih bratov jezuit, ter da tudi jaz nikdar nisem prikrival svojega notranjega verskega prepričanja?“ — „To nič ne de“, odvrne Clemenceau, „ne zahtevam od vas ničesar drugega, kakor da mladi zarod vzgojite v dobre in vrle častnike.“

Strela ubila žensko. Iz Drave pri Sv. Vidu niže Ptuja se nam poroča: Dne 17. aprila ob 4. uri popoldne je strela udarila v posestnico Nežo Stumberger, ki je bila takoj mrtva. Slučaj je tem žalostnejši, ker je tudi pred letom njen mož smrtno ponesrečil in sedaj ostane edina deklica, ki je komaj 12 let stara, brez očeta in matere. Posestvo je brez gospodarja.

Ognjenik Vezuv je zopet začel močno bruhati lavo. V Neapolju so vznemirjeni, ker se bojijo, da bo ognjenik prihodnje dni deloval veliko huje, nego prejšnja leta.

Gospodarske novice.

Zopetna rekvizicija žita. Vlada razglša da so domače in rumunske žitne zaloge že skoro docela porabljene. Ker iz Ukrajine ni pričakovati dovoza žita pred koncem maja, se mora znova seči po domačem žitu pri naših poljedelcih. Došlo se je, da se bo zasrglo in odvzelo pri kmetih žitne zaloge, ki so določene za prehrano poljedelčeve družine in njegovih delavcev za poznejše mesece. Kakor izvemo, se namerava odvzeti vse žito, ki je ostalo kmetu po dosedanjih rekvizicijah za mesece julij, avgust in september. Vlada obljubuje, da bo pozneje te množine odvzetega žita povrnila z ukrajinskim žitom. Za rekvizirano žito obljubuje vlada višje cene, in sicer: pri meterskem stotu za pšenico 15 K več kot dosedaj, za ječmen 13 K več in za koruzo 12 K več. Cena moki se ne bo zvišala. — Natančneje bo o tej rekviziciji poročal Slov. Gospodar. Povdarjamo samo, da naj vlada dobro premisli, kakšni bodo nasledki, če se bo kmetu odvzelo zadnje trohice žita.

Kako delajo! Preteklo sredo zjutraj je došlo na graški kolodvor pet vagonov klavne živine. V vsakem vagonu je bilo po 26 glav, torej veliko preveč v tako majhnem prostoru. Vsled žeje in tesnega prostora je dvoje glav živine med vožnjo poginilo. Kmetu se odžene čeprav zadnja krava iz hleva, vsled nespametnega ravnanja s klavno živino pri prevažanju po železnici pa gre toliko tega dragocenega blaga v izgubo!

Semena. Kdor še rabi semensko koruzo, ajdo ali proso, naj takoj piše potom občinskega urada okrajnemu žitnemu nadzorniku, ki ima svojo pisarno na vsakem okr. glavarstvu.

Za kmete in mlinarje. Cesarsko namestništvo je izdalo nova določila za mletje žita. Za mletje 100 kg žita sme mlinar odslej računati K 4.20. Natančneje o tej odredbi v prihodnjem „Slovenskem Gospodarju.“

Marelice in breskve so letos prav lepo nastavile sad. Srednje tople vreme ugodno vpliva na razvoj sadnega cvetja.

Hrošči. Letos bo zopet hroščevo leto. Šolska vodstva naj že sedaj potrebno ukrenejo, da se pokonča čim več hroščev.

Milo iz divjega kostanja. V neki francoski tovarni se je posrečil poskus, izdelati iz divjega kostanja milo, ki glede kakovosti baje ne zaostaja mnogo za milom, ki se ga rabi pri pranju perila. Podrobnosti izuma še za sedaj niso objavljene.

Vinske zaloge na Ogrskem zasežene. Ogrsko poljedelsko ministrstvo je zasrglo vse vinske zaloge na Ogrskem v prid vojaški upravi, ki zahteva od Ogrske pol milijona hl vina.

Dopisi.

Maribor. Mestni prehranjevalni urad naznanja, da se bo vsak dan prodajalo kisle zelje na Stolnem trgu v Mariboru in sicer se bo oddajalo v poljubni množini. — Od dne 21. aprila nadalje bodo dobivale vse stranke v Reiterjevi, v Röckenzaun-uli-ci in prebivalci Eisenstrasse št. 4 do št. 10 svoj kruh pri peku Francu Kobula, Franc Jožetova cesta.

Jelovec pri Kamnici. Dne 19. aprila je v 39. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala Elizabeta Žunko, rojena Robič, žena tukajšnjega posestnika Jožefa Žunko. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 21. aprila, na pokopališču v Kamnici. Blagi pokojnici svetila večna luč!

Sv. Jurij ob Pesnici. 74letni prevzičkar vdovec Miha Koren na Vršniku je dne 12. aprila spravljaj suho dračje ter ga hotel požgati. Pri tem pa se mu je ogenj premočno razširil ter zagrabil sosedni gozd. Ko je starček skušal požar ukrotiti, pa se mu je na

nekem bolj strmem mestu spodrsnilo ter je prišel v ogenj, ki ga je zadržal in opeknel. Ker ga ni bilo k južini, ga je hči šla iskat, a ga je našla gorečega, že mrtvega. N. v m. p.!

St. Ilj v Slov. gor. Naša Dekliška Zveza se pripravlja, da proslavi god naše ljubljene cesarice Zate. Slavnost se vrši v prihodnjo nedeljo. Predstavljala se bo igra: »Junaska deklica«, zgodovinska cseba, katero že poznate iz Bogoljuba, blažena Ivana d'Arc; ponavljala se bo tudi igra: »Kukavica, modra ptica«. Nekaj pač bo za sedanji čas novega in za goste prijetnega, da bodo namreč postreženi v šotoru, kjer bo D. Z. prodajala kavo, čaj, pecivo in slične reči. Zato vabimo vse rodoljube od daleč in blizu! V nedeljo, dne 28. aprila na svidenie v Slov. domu!

Selnica ob Muri. Skoro celi dve leti smo bili brez broda čez Muro pri Murhofu. Če smo hoteli peljati na mlin onostran Mure, smo morali napraviti velik ovinek na omureško ali špilfeldsko stran. Borba za brod s tovarnarjem Feuerlöcherjem je bila huda. Nazadnje je politična oblast (okrajno glavarstvo v Mariboru) vzela zadevo vendar resno v roke. In sedaj se brod že začne graditi. V soboto, dne 20. aprila, se je vršila na licu mesta uradna komisija, ki je vse potrebno določila glede gradnje brodu. Naši občinski zastopniki so krepko branili pravice občanarjev. Prevozni tarif se je nekoliko zvišal.

Ptuj. Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj, minoritski samostan, ima v pondeljek, dne 29. aprila 1918, popoldne ob 9. uri, v uradnih prostorih svoj osmi redni občni zbor z običajnim vspremem. Zadrudniki se uljudno vabite, da pridete v obilnem številu!

St. Ilj pod Turjakom. Naše Bralno društvo obhaja v nedeljo, dne 28. t. m. popoldne po večernicah ob 3. uri pri posojilnici god presvitile cesarice in obletnico majniške deklaracije. Pride g. dr. Hohnjec, ki bo govoril že predpoldne v cerkvi. Slovesnost zaključili ganljiva, za premnoge revne družine tako tolažilna igra „Bogomila ali otroška ljubezen.“ Domačini in sosedji, pridite v obilnem številu na to prireditve!

Sv. Andraž pri Velenju. Slov. katol. izobrazovalno društvo ponovi v nedeljo, dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne dve igri: »Mutasti muzikant« in »Volkasin«. K najobilnejši udeležbi vabi odbor.

Celje. Celjsko slovensko pevsko društvo je priredilo dne 19. aprila v Narodnem domu občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Podr. bas poročilo prihodnjic.

Bizeljsko. Shod za jugoslovansko deklaracijo če vrši 12. maja ob 3 uri popoldne na Kovašincem v Goranji Sušici. Govoril bo načelnik Jugoslovanskega kluba gospod dr. Korosec. Ujeležba bo velika. Obljubili so tudi bratje Hrvati in vsi naši slovenski sosedje od Setle in Save.

Najnovejša poročila.

Iz najnovejšega nemškega uradnega poročila.

Berolin, 21. aprila.

Francosko bojišče.

Pri krajih La Bassee, Lens, Albert ter med rekama Avre in Oise hudi artilerijski boji. Med Mozo in Mozelo se je Nemcem posrečilo odvzeti ameriškim četam postojanko Seicheprey ter udreti 2 kilometra globoko notri v ameriško črto.

Avstrijske čete na zahodnem bojišču.

Amsterdamski list »Telegraf« poroča: Zadnje dni je dospelo mnogo avstrijskih vojakov v Belgijo. Dolgi vlaki so vozili mimo Lütticha. Tudi v Antwerpnu in v Gentu je mnogo Avstrijcev.

Sonnino o mirovni poizkusih.

V seji italijanske državne zbornice dne 20. aprila je zunanji minister Sonnino pojasnil francoske mirovne poizkuse. Italijanska vlada, tako je rekel Sonnino, je bila o tem podučena, se ni upirala, obenem pa tudi izjavila, da ti poizkusi ne bodo imeli uspeha. Njih namen je zasejati razdor med zaveznike. Pri sestanku v St. leanne de Maurienne dne 19. aprila 1917 so zavezniki resno preiskovali stremljenja Avstro-Ogrske. Se stavljal se je zapisnik, v katerem se je določilo, da začetek mirovni pogajanj ni prikladen. Italijanska vlada se ni nikdar ne direktno ne indirektno udeležila stikov s sovražniki.